

22Q11 STUDIEDAG

22 😊 11

22q11 en mondgezondheid: aandachtspunten & nuttige tips

PROF DOMINIQUE DECLERCK

Departement Mondgezondheidswetenschappen, KU Leuven
Kindertandheelkunde & Bijzondere Noden, UZ Leuven

Kindertandheelkunde
& Bijzondere Noden

KU LEUVEN

22q11 en mondgezondheid

22👉11

- **Mondgezondheid (zeker ook) bij 22q11 syndroom**
- Typische kenmerken van gelaat en mondholte
- Vaak voorkomende mondaandoeningen
- Praktische tips
- Extra info?

Mondgezondheid (zeker ook) bij 22q11 syndroom

Goede mondgezondheid is belangrijk voor **algemeen welbevinden & comfort**

- Optimaal functioneren van mondholte en omgevende structuren
- Pijn en ongemak vermijden
- Ook implicaties voor de omgeving!

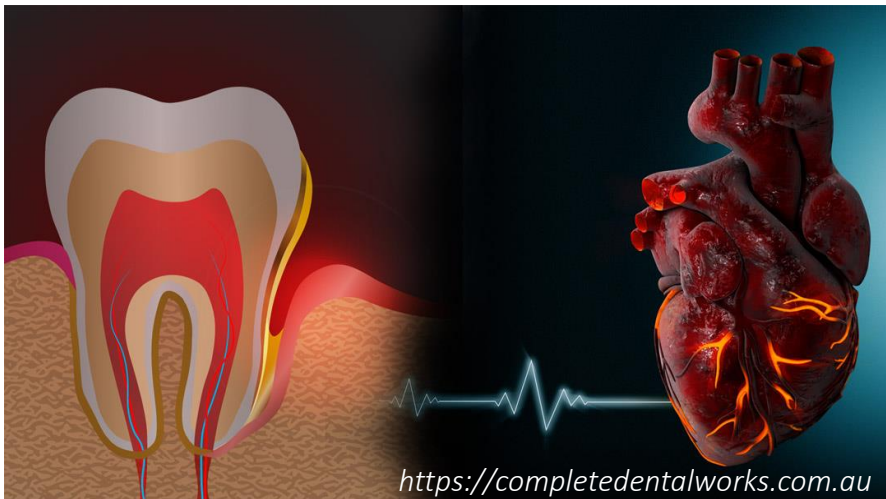

Mondgezondheid (zeker ook) bij 22q11 syndroom

Ook impact op **algemene gezondheid**

- Algemene groei & ontwikkeling worden negatief beïnvloed bij infecties in de mondholte
- Hoger risico op andere gezondheidsproblemen
  - ✓ Cardiovasculaire aandoeningen (verhoogd voorkomen)
  - ✓ Diabetes (moeilijker te reguleren)

> Daarom: voldoende **aandacht** voor mondgezondheid, vanaf het prille begin

22q11 en mondgezondheid

22👉11

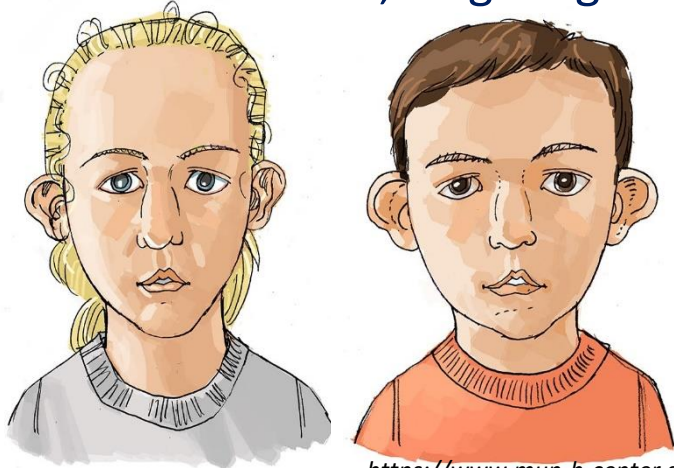
- Mondgezondheid (zeker ook) bij 22q11 syndroom
- **Typische kenmerken van gelaat en mondholte**
- Vaak voorkomende mondaandoeningen
- Praktische tips
- Extra info?

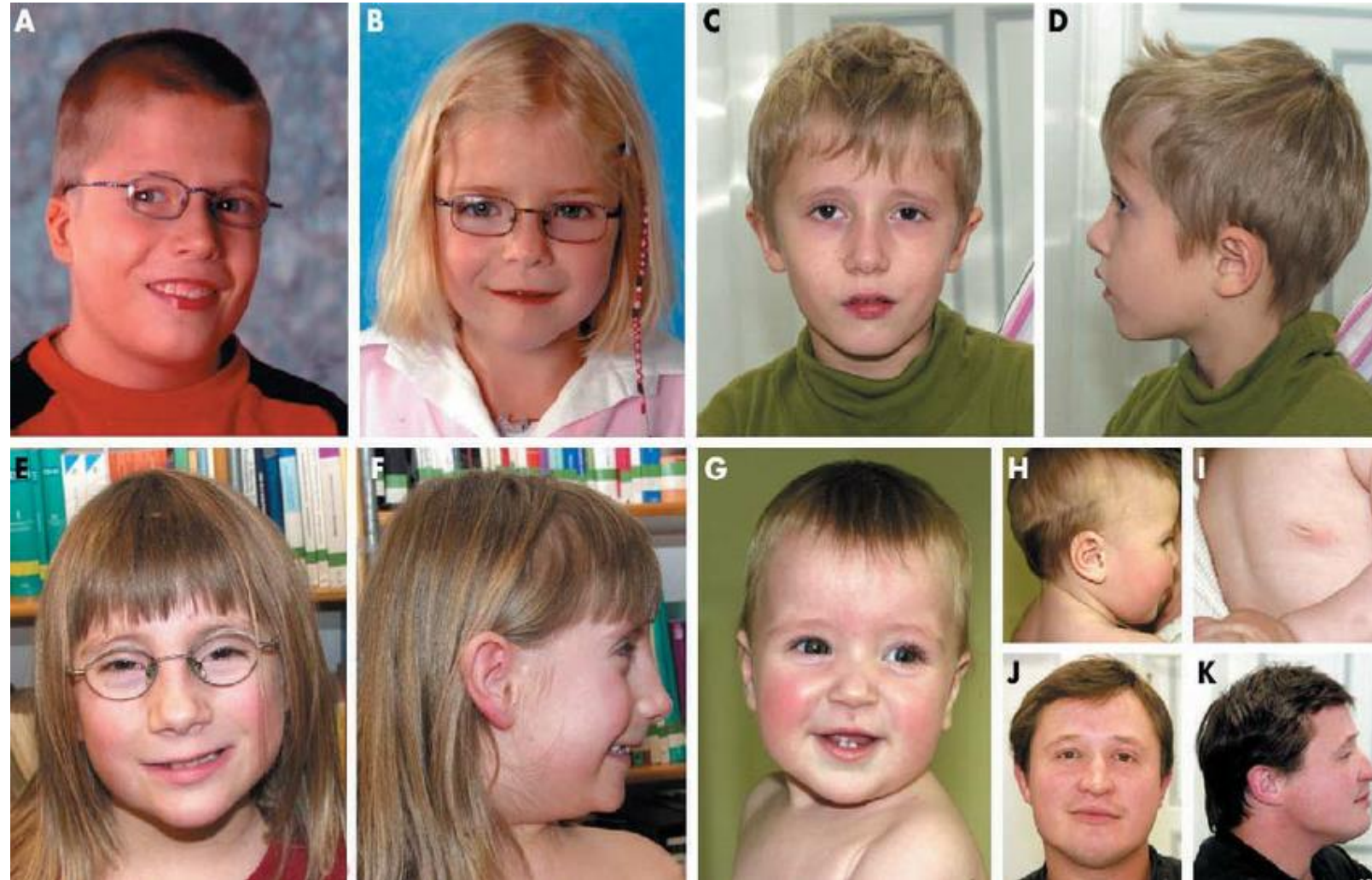
Typische kenmerken van gelaat en mondholte

EXTRA-ORAAL

- Langwerpig gelaat
- Brede neusrug, ronde neuspunt
- Hangende oogleden
- Strabismus (scheelzien)
- Dunne lippen, smalle mond
- Afstaande, laaghangende oren

<https://www.mun-h-center.se>

Rauch et al, 2005

Typische kenmerken van gelaat en mondholte

INTRA-ORAAL

- **Ontwikkeling maxillofaciale structuren (kaken en tandbogen)**

- Velopharyngeale insufficiëntie (slikproblemen, spraak) +/- schisis (palatum)
- Onderontwikkelde bovenkaak (maxillaire hypoplasie)
- Verhoogde verticale dimensie, verticaal groeipatroon
- Terugliggende onderkaak (retrognathie)

Da Silva Alben et al, 2010; Prasad et al, 2015; Lewyllie et al, 2017

- **Tanddoorbraak & wisseling**

- Vertraagd, zowel in melk- als definitieve gebit
- Weinig gedocumenteerd

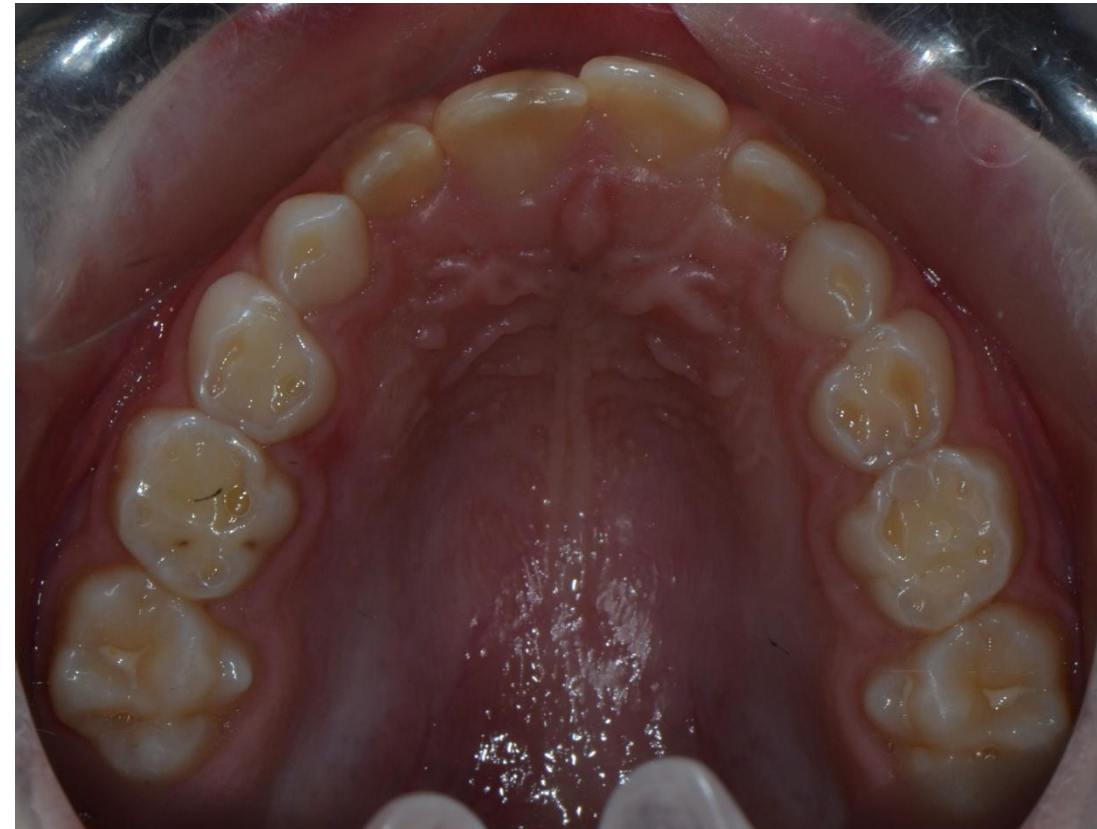
Da Silva Alben et al, 2010

Typische kenmerken van gelaat en mondholte

INTRA-ORAAL

- **Ontbreken van gebitselementen**
  - Komt voor bij **10-20%** van de personen met 22q11
(ter vergelijking: +/- 5% in gezonde populatie)
  - Meestal: laterale snijtanden, premolaren, centrale snijtand in onderkaak
  - Gerelateerd aan deletie van TBX1 gen
(Mitsiadis et al, 2008; Gao et al, 2015)

Klingberg et al, 2002; Da Silva Alben et al, 2010; Nordgarden et al, 2012; Lewyllie et al, 2017; Wong et al, 2021

Typische kenmerken van gelaat en mondholte

INTRA-ORAAL

- **Afwijkende tandvorm**
  - Kleiner volume van tandkroon, meer bolle vorm, 'peg-shaped'
>> meer ruimte tussen de tanden (mondhygiëne!)

Klingberg et al, 2002; Nordgarden et al, 2012; Wong et al, 2021

Typische kenmerken van gelaat en mondholte

INTRA-ORAAL

- **Afwijkende tandstructuur**

- Structurele afwijkingen van tandglazuur werden beschreven, vaak bij **>50%**
- **Glazuurhypoplasie** (pits): 32% melktanden, 10% definitieve tanden
- **Glazuurhypomineralisatie** (vlekken): 39% melktanden, 41% definitieve tanden
- Gerelateerd aan deletie van TBX1 gen
(betrokken bij vorming ameloblasten)
- Maar kan ook secundair
(hypoparathyroïdie, vroeggeboorte, aangeboren hartafwijking, auto-immuunziekte,...)
- Link met gevoeligheid aan CARIES en EROSIE
>> preventie!

Klingberg et al, 2002; Nordgarden et al, 2012; Wong et al, 2021

Typische kenmerken van gelaat en mondholte

INTRA-ORAAL

- Afwijkende tandstructuur

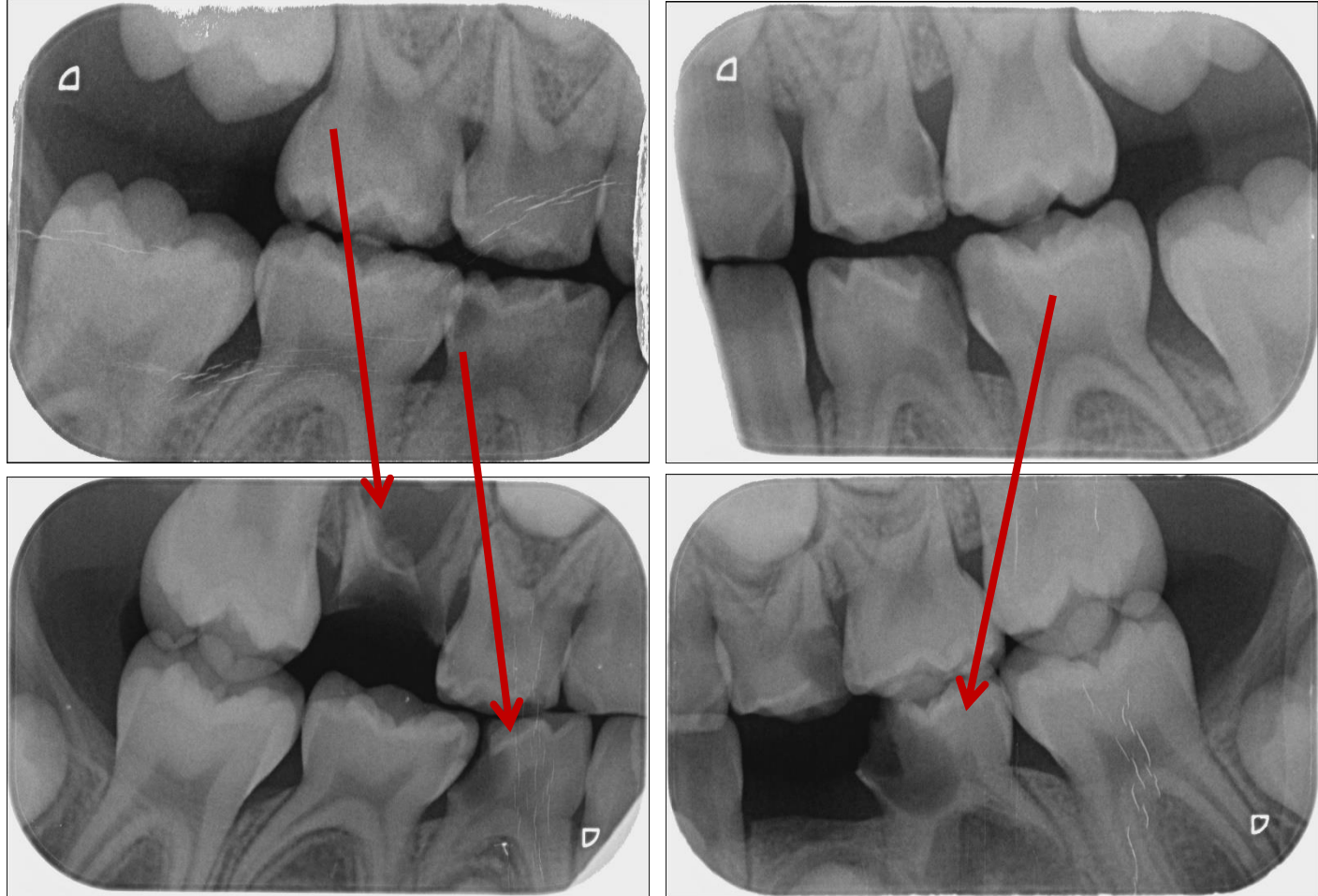
Typische kenmerken van gelaat en mondholte

INTRA-ORAAL

- Speeksamenstelling

- Minder speeksel
- Lager buffervermogen
- Meer schuimig voorkomen
- Link met **tandbederf** (cariës)? Erosie?

Klingberg et al, 2007

Typische kenmerken van gelaat en mondholte

INTRA-ORAAL

- **Speeksamenstelling**

- Minder speeksel
- Lager buffervermogen
- Meer schuimig voorkomen
- Link met tandbederf (cariës)? **Erosie?**

Klingberg et al, 2007

22q11 en mondgezondheid

22👤11

- Mondgezondheid (zeker ook) bij 22q11 syndroom
- Typische kenmerken van gelaat en mondholte
- **Vaak voorkomende mondaandoeningen**
- Praktische tips
- Extra info?

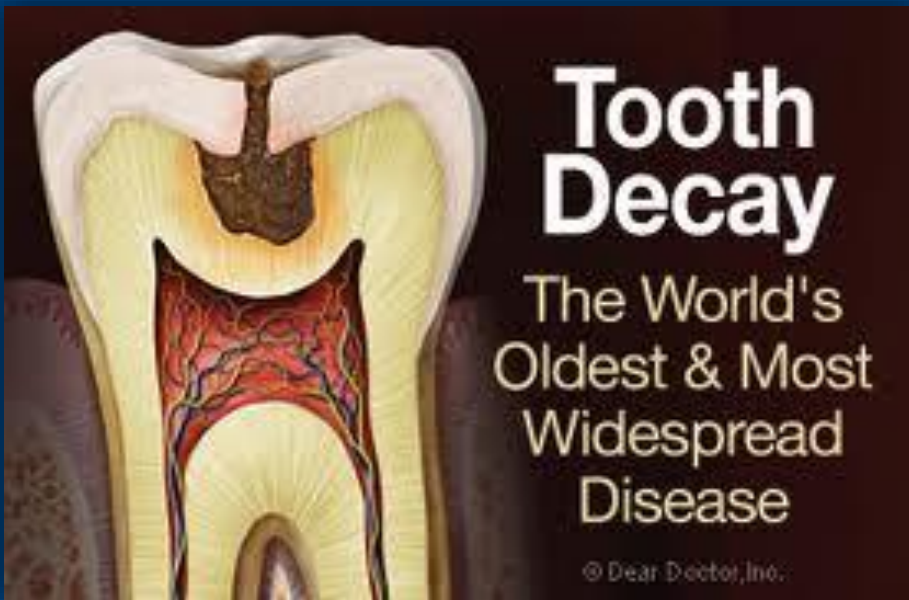
CARIËS OF TANDBEDERF

=

+

Vaak voorkomende mondaandoeningen

TANDBEDERF

HOGER RISICO

- Mondhygiëne vaak een uitdaging (*cognitie, coördinatie*)
- Minder speeksel, lager buffervermogen
- Mondademhaling
- Glazuurstoornissen
- Slikproblemen: aangepaste voeding (kleveriger)

>>>> **PREVENTIE!**

Vaak voorkomende mondaandoeningen

TANDVLEESPROBLEMEN

- Makkelijk bloedend tandvlees?
- Weinig bestudeerd
- Waarschijnlijk vooral link met matige mondhygiëne
- Link met functioneren van immuunsysteem?

>> **PREVENTIE!**

Vaak voorkomende mondaandoeningen

EROSIEVE TANDSCHADE

HOGER RISICO

- Schade door zuren (niet-bacteriële origine)
  - Maagzuur (refluxprobleem!) (cave! velopharyngeale insufficiëntie)
  - Voeding (frisdranken, citrusvruchten, zuur snoepgoed,...)
- Minder speekselprotectie
(lagere hoeveelheid, minder buffervermogen)

>> **PREVENTIE!**

22q11 en mondgezondheid

22👤11

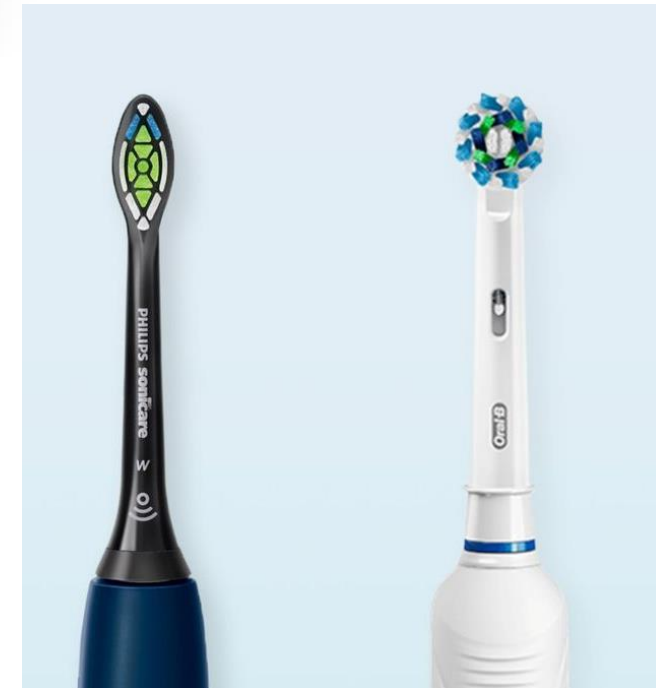
- Mondgezondheid (zeker ook) bij 22q11 syndroom
- Typische kenmerken van gelaat en mondholte
- Vaak voorkomende mondaandoeningen
- **Praktische tips**
- Extra info?

Praktische tips

Mondhygiëne

- Vanaf doorbraak 1ste tand
- Ondersteuning (blijvend) nodig
- Gepaste hulpmiddelen
  - Elektrische tandenborstel geniet voorkeur
  - Ook interdentaal reinigen nodig
  - Tonghygiëne verdient nodige aandacht
- Tandpasta mét **fluoride**

Praktische tips

Voedingsgewoonten

- Beperk aantal suikerhoudende tussendoortjes
- Geen suikerhoudende producten voor slapengaan of 's nachts
- Vermijd kleverige voedingsmiddelen
- Vermijd zure producten
- Stimuleer kauwen

MAX 5

Praktische tips

Tandarts en mondhygiënist

- Eerste bezoekje zeker voor **2de** verjaardag
- Minstens om de **6 maanden**, gewenning is belangrijk
- Regelmatige professionele **reinigingen** maken een verschil
>> Ziekenfonds komt tussen, volledige terugbetaling tot 4x/jaar
- Tijdig **RX-controle** inplannen (OPG voor 9de verjaardag)
- Eventuele nood aan **antibioticadekking** bespreken

22q11 en mondgezondheid

22👤11

- Mondgezondheid (zeker ook) bij 22q11 syndroom
- Typische kenmerken van gelaat en mondholte
- Vaak voorkomende mondaandoeningen
- Praktische tips
- **Extra info?**

Extra info?

<https://gezondemond.be/>

Neem een kijkje op website van **Gezonde Mond**

- Praktische tips en adviezen!

Extra info?

<https://gezondemond.be/>

The screenshot shows the top navigation bar of the Gezonde Mond website. On the left is the logo, which consists of a white smiley face icon above the text 'GEZONDE MOND' in white capital letters. To the right of the logo is a search bar with the placeholder text 'Typ hier uw zoekterm...' and a magnifying glass icon. Further right is a horizontal menu with the following items: 'Actueel', 'Over ons', 'Projecten', 'Opleidingen', 'Vacatures', 'Publicaties', and 'Contact'. Below the menu, the text 'AAN DE SLAG MET MONDZORG VOOR:' is followed by five categories: 'IEDEREEN', 'JONGEREN', 'OUDEREN', 'PERSONEN IN KANSARMOEDE', and 'PERSONEN MET EEN BEPERKING'. The last category is underlined in yellow.

GEZONDE MOND VOOR PERSONEN MET EEN BEPERKING

Mondzorg ligt aan de basis van een gezond lichaam én een gezonde geest. Wanneer je leeft met een beperking, of iemand helpt met een beperking, is mondzorg echter niet altijd even vanzelfsprekend. We willen jou als hulpverlener heldere informatie geven over mondgezondheid bij personen met een beperking en je de tools geven waarmee je met mondzorg aan de slag kan.

[!\[\]\(d66ff64371a51729ac8c1cdaa685ba6f_img.jpg\) **BEKIJK HIER DE FACTSHEET "MONDGEZONDHEID BIJ PERSONEN MET EEN BEPERKING"**](#)

INFORMATIE OVER MONDZORG

WEBINAR 'GEZOND BEGINT IN JE MOND, OOK VOOR PERSONEN MET EEN BEPERKING'

2 MAART 2022

Informatie webinar Wanneer? Donderdagavond 24 maart 2022 van 20:00 – 21:30. Voor wie? Alle eerstelijnszorgprofessionals! Waar? Online via Microsoft Teams....

MONDZORGBELEID IN ORGANISATIES VOOR PERSONEN MET EEN BEPERKING IN VLAANDEREN

1 MAART 2022

In februari 2018 werden directie en zorgverleners in organisaties voor personen met een beperking in Vlaanderen bevraagd door Gezonde Mond....

NUTTIGE TIPS VOOR MONDZORG VAN PERSONEN MET EEN BEPERKING

1 MAART 2022

Personen met een beperking hebben vaak een beperkte zelfredzaamheid en dit geldt ook voor het tandenpoetsen. Daarom hebben ze hulp...

HOE BEREIK JE EEN GOEDE MONDHYGIËNE BIJ PERSONEN MET EEN BEPERKING?

1 MAART 2022

Goed poetsen voor een optimale mondhygiëne, hoe doe je dat bij personen met een beperking? Wij zetten de belangrijkste tips...